

Byggnadsminnesförklaring av herrgården Claestorp å fastigheten Klastorp 1:1 i Östra Vingåkers socken, Katrineholms kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av herrgården Claestorp har väckts av Eder den 27 april 1976.

Upprättade skyddsföreskrifter har godkänts under hand av Eder den 5 september 1983.

Byggnadsnämnden i Katrineholm har tillstyrkt skyddsföreskrifterna den 17 augusti 1983.

Rikantikvarieämbetet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaring och upprättade skyddsföreskrifter.

Claestorp var bebyggt som säteri på 1600-talet. Från början av 1700-talet stammar de korsvirkesbyggnader som i dubbla par flankerar huvudallén till gården. I övrigt nybyggdes Claestorp efter en brand 1754 av riksrådet greve Claes Strömberg.

Huvudbyggnaden är tvåvåning och bildar tillsammans med sina dubbla flyglar en ståtlig mangård, till vilken ytterligare ett flygelpar utgör "proscenium". Huvudbyggnaden omfattar elva fönsteraxlar, täckes av ett valmat plåttak och livas åt gårdssidan av en tvåvåning mittrisalit. Mot trädgården finns en stolpburen veranda och mellan huvudbyggnaden och köksflygeln i öster finns en stolpburen glasklädd förbindelse. I väster avgränsas mangården av en mur och i anslutning till denna finns ett orangeri. Flygelbyggnaderna rymmer förutom herrgårdskök och bostäder, stall och vagnbod.

I huvudbyggnadens inre finns inredningar från byggnadstiden i form av paneler och deuxbattanter av god kvalitet. Matsalen har en välbevarad inredning i renässansstil från 1880-talet.

I riksrådet Carl Gustaf Tessins kända dagbok från Åkerö finns två planritningar till det nya stora stenhuset på Claestorp. Tessin skall också enligt traditionen ha givit anvisningar om hur byggnaden borde se ut, medan en ritning i Nationalmuseum utpekar Carl Cronstedt som husets arkitekt.

1983-09-23

11.392-1303-83

För uppförandet svarade emellertid gårdens kamrer Pehr Sundling, som även byggt sockenkyrkan och ett flertal andra byggnader i provinsen.

Med sina många bevarade byggnader med skilda funktioner, med sitt orangeri och sin gårdsmur visar Claestorp sällsynt väl det samhälle i miniatyr som flertalet herrgårdar utgjorde under 1700-talet. Det är en i huvudsak funktionalistisk arkitektur alltifrån de fyra korsvirkesbyggnaderna till huvudbyggnaden med sina många takkupor och skorstenar. I sin helhet vittnar anläggningen värtaligt om egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märklig.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen den 9 december 1960 (nr 690, ändrad och omtryckt 1976, nr 440) om byggnadsminnen Claestorps herrgård i Östra Vingåkers socken som byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skydds-föreskrifter:

1. Claestorps huvudbyggnad och flyglar jämte övriga byggnader, utom gamla garaget och växthusen, inom det område, som med röd linje avgränsats på närslutna karta får ej rivas, flyttas eller till sitt yttre förändras.
2. I huvudbyggnaden och östra flygeln får rumsindelningen ej förändras och ingrepp i stomme eller äldre fast inredning ej företagas.
3. Byggnaderna skall vårdas och underhållas på sådant sätt, att deras kulturhistoriska värde ej förringas.
4. Området som på närslutna karta avgränsats med röd linje skall hållas i värdigt skick och får ej ytterligare bebyggas.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaderna.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skydds-föreskrifter finnes nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen lämna tillstånd därtill.

1983-09-23

11.392-1303-83

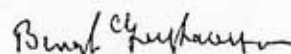
Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 53 § byggnadsstadgan att tomt skall hållas i vårdat skick och 50 § samma stadga att byggnad skall underhållas så att hållfastheten inte äventyras samt brandfara, sanitär olägenhet eller vanprydnad inte upp-kommer.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Besvär till kammarrätten i Stockholm (se bilaga).

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. Därvid har närvarit landshövding Bengt Gustavsson, ordförande, samt ledamöterna Bengt Danling, Jan-Erik Andersson, Karl-Axel Lundberg, Ingrid Ludvigsson, Arne Johansson, Sven Zetterström, Gunnar Andersson, Erik Arvidson, Bengt Lundin, Bror Svensson, Karl Vilhelm Blomquist, Gösta Cronholm och Sture Lindqvist.

I handläggningen har deltagit länsråd Ulf Thuresson, förste länsnotarie Eva Doyle, byrådirektör Carl-Gustaf Hagander och tf länsantikvarie Ralph Edenheim, föredragande.

Bengt Gustavsson

Ralph Edenheim

Bilaga
Kartkopia

Kopia till
Riksantikvarieämbetet + karta
Katrineholms kommun + karta
Södermanlands museum + karta
Planenheten
Länsantikvarien 2 ex + kopia av akten
Akten

aj/

ÖSTRA VINGÅKER

